

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра інструментально-виконавської майстерності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« 26 » « * » 2018р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРКЕСТРОВИЙ КЛАС

для студентів

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

Освітнього рівня: першого (бакалаврського)

Освітньої програми 025.00.04 Інструментальне виконавство
(оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)

Київ – 2018

Розробник: Тущенко Михайло Михайлович, старший викладач кафедри інструментально - виконавської майстерності

Викладач: Тущенко Михайло Михайлович, старший викладач кафедри інструментально - виконавської майстерності

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

Протокол від 05.08 2018 року № 10

Завідувач кафедри _____ (Т. Б. Каблова)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи)

025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)

6.08.2018 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) _____ (О. М.Олексюк)
(підпис)

на 20__ / __ Робочу програму перевірено

__ . __ .2018 р.

Заступник директора _____ (А.О. Таранник)
(підпис)

Пролонговано:

на 20__ /20__ н. р. _____ (_____), «__» __ 20__ р.,
(підпис) (ПБ)

на 20__ /20__ н. р. _____ (_____), «__» __ 20__ р.,
(підпис) (ПБ)

на 20__ /20__ н. р. _____ (_____), «__» __ 20__ р.,
(підпис) (ПБ)

на 20__ /20__ н. р. _____ (_____), «__» __ 20__ р.,
(підпис) (ПБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання - денна	
Вид дисципліни	нормативна	
Мова викладання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6 / 180	
Курс	II	
Семестр	3	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	3/90	3/90
Обсяг годин, в тому числі:		
Аудиторні	76	72
модульний контроль	6	6
семестровий контроль	6	-
самостійна робота	2	12
форми семестрового контролю	екзамен	-

2. Мета навчальної дисципліни «Оркестровий клас» – розвинути у студентів інструментально-виконавські вміння та сформувати навички оркестрової (ансамблевої) гри.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення студентів з історією створення, будовою, способами звуковидобування, технікою гри, виконавськими функціями та різновидами оркестрових інструментів;
- оволодіння навичками гри на одному або кількох оркестрових інструментах;
- ознайомлення студентів зі специфікою оркестрового (ансамблевого) музикування;
- опанування студентами навичок оркестрової та ансамблевої гри засобом вивчення кращих зразків вітчизняної та зарубіжної класичної, народної й сучасної музики;
- виховання адекватного відчуття ритму й динаміки, архітектоніки твору, вміння слухати інших учасників колективу;
- розвиток музичного мислення й пам'яті, чуття форми, образного уявлення твору музичного кругозору студентів;
- виховання почуття відповідальності за якість опанування оркестровими (ансамблевими) партіями, навичок самоконтролю та самооцінки власних і колективних ігрових дій, творчої ініціативи студентів;
- формування та розвиток музично-пізнавальних здібностей, музичного смаку, емоційно-ціннісного ставлення до музики, культурних надбань свого народу та мистецтва в цілому.

Міждисциплінарна взаємодія. Навчальний курс «Оркестровий клас» передбачає інтеграцію з такими фаховими дисциплінами, як «Спеціальний інструмент», «Додатковий музичний інструмент», «Історія музики».

У результаті вивчення дисципліни «Оркестровий клас» студент має опанувати такі фахові та загальні **компетентності**:

– *інструментально-виконавську* (вільне володіння музичним інструментом (інструментами) та здатність його використовувати у навчальній і концертно-виконавській діяльності; володіння навичками читання нот з аркуша, транспонування, добору музики на слух; сформованість навичок оркестрової та ансамблевої гри; здатність до колективного музикування);

– *світоглядну* (наявність ціннісно - орієнтаційної позиції; загальнокультурна ерудиція, світогляд; розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії; збереження національних духовних традицій);

– *комунікативну* (здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності; здатність працювати у команді; вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення);

– *інформаційну* (здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань; здатність до ефективного використання інформаційних ресурсів мережі Інтернет, які містять текстовий, аудіо - і відеоматеріал у соціальній та професійній діяльності);

– *самоосвітню* (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію; прагнення до особистісно - професійного лідерства та успіху).

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план навчання

Назва змістових модулів, Тем	Розподіл годин між видами Робіт						
	Усього	Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1							
Ознайомлення з інструментами народного оркестру набуття навичок гри на них							
Тема 1 Виконавська техніка.	19			19			
Тема 2 Оволодіння навичками виконавської техніки.	19			19			1
Модульний контроль	3						
Разом	42			38			1
Змістовий модуль 2							
Вивчення та виконання вправ, нескладних п'єс в складі оркестру							
Тема 1 Розвиток технічних навичок.	19			19			
Тема 2 Оволодіння навичками ансамблевого виконання.	19			19			1
Модульний контроль	3						
Семестровий контроль	6						
Разом	48			38			1
Усього за 1 семестр	90			76			2
Змістовий модуль 3							
Формування навичок колективного музикування на прикладі вивчення різножанрових п'єс: вальсів, польок, маршів тощо							
Тема 1 Оволодіння вміннями якісного звуковидобування.	18			18			3
Тема 2 Формування навичок ансамблевого музикування	18			18			3
Модульний контроль	3						
Разом	45			36			6
Змістовий модуль 4							
Формування навичок колективного музикування на прикладі вивчення різножанрових п'єс: вальсів, польок, маршів тощо							

Тема 1 Формування вміння користуватися різноманітними ритмічними формулами.	18			18			3
Тема 2 Формування навичок ансамблевого музикування.	18			18			3
Модульний контроль	3						
Семестровий контроль							
Разом	45			36			6
Усього за II семестр	90			72			12
Усього за I курс	180			148			14

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРКЕСТРОВИЙ КЛАС»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 (II курс, 3-й семестр) Ознайомлення з інструментами, народного оркестру набуття навичок гри на них

1.1. Виконавська техніка:

- ознайомлення з існуючими видами оркестрів, історією створення інструментів;
- посадка, закріплення положення інструмента, постанова рук;
- оволодіння прийомами звуковидобування (на окремих інструментах);
- гра мажорних гам у дві октави штрихами легато, нон легато, спікато, арпеджіо, акорди;
- роз'яснення функцій та ролі окремих інструментальних груп у колективному музикуванні;

Основна література: 1, 2.

Додаткова література: 1 – 8.

1.2. Оволодіння навичками виконавської техніки в окремих оркестрових групах:

- група домр;
- група баянів;
- група ударних інструментів;
- група бандур та гітар.

Основна література: 1, 2.

Додаткова література: 1 – 8.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 (II курс, 3-й семестр)
Вивчення та виконання вправ, нескладних п'єс в складі
оркестру

2.1. Розвиток технічних навичок. Виховання у студентів уважного ставлення до нотного тексту, вміння підбирати необхідну аплікатуру, з'ясовувати виражальний зміст музичного твору.

Основна література: 1, 2.

Додаткова література: 1 – 8.

2.2. Оволодіння навичками ансамблевого виконання на прикладі вивчення різножанрових п'єс: вальсів, польок, маршів:

одночасний вступ, затримування на ферматах;

гра в заданому темпі, проведення динамічної лінії за рукою диригента, самостійне відрахування пауз у своїй партії;

збалансоване звучання свого інструмента в оркестровій фактурі, відповідність штрихів, динаміки, темпу.

Основна література: 1, 2.

Додаткова література: 1 – 8.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 (II курс, 4 -й семестр)

Формування навичок ансамблевого музикування на прикладі
вивчення різножанрових п'єс: вальсів, польок, маршів тощо

3.1. Оволодіння вміннями якісного звуковидобування, фразування, артикуляції.

Основна література: 1, 2.

Додаткова література: 1 – 8.

3.2. Формування навичок ансамблевого музикування на прикладі вивчення різножанрових п'єс: вальсів, польок, маршів тощо.

Основна література: 1, 2.

Додаткова література: 1 – 8.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4 (II курс, 4 -й семестр)
Формування навичок ансамблевого музикування на прикладі
вивчення різножанрових п'єс: вальсів, польок, маршів
тощо

4.1. Формування вміння користуватися різноманітними ритмічними формулами, необхідних для виконання творів різних форм та жанрів.

Основна література: 1, 2.

Додаткова література: 1 – 8.

4.2. Формування навичок ансамблевого музикування на прикладі вивчення різножанрових п'єс: вальсів, польок, маршів тощо.

Основна література: 1, 2.

Додаткова література: 1 – 8.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	19	19	19	19	18	18	18	18
Робота на практичних заняттях	10	19	190	19	190	18	180	18	180
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	6	30	6	30
Контрольне модульне прослуховування	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	239	-	239	-	253	-	253
Максимальна кількість балів		478				506			
Розрахунок коефіцієнта		Усього за період роботи до екзамену 478 балів (що прирівнюється до 60 балів з урахуванням коефіцієнта -7,96).				-			

6.2 Завдання для самостійної роботи

II курс

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Література для підготовки	Години
II курс Змістовий модуль 3 (4-й семестр) Формування навичок ансамблевого музикування на прикладі вивчення різножанрових п'єс: вальсів, польок, маршів тощо.				
3.1 Вивчити нотний текст оркестрової програми, визначити структуру, технічні й артикуляційні труднощі та шляхи їх подолання	Перевірка в межах МКП	5	Л.о. – 1,2 Л.д. – 1-8	1
3.2.Визначити роль своїх оркестрових партій.	Перевірка в межах МКП	5	Л.о. – 1,2 Л.д. – 1-8	1
Змістовий модуль 4 (4 -й семестр) Формування навичок ансамблевого музикування на прикладі вивчення різножанрових п'єс.				
4.1 Вивчити нотний текст оркестрової програми, визначити структуру, технічні й артикуляційні труднощі та шляхи їх подолання.	Перевірка в межах МКП	30	Л.о. – 1,2 Л.д. – 1-8	6
4.2.Розкрити особливості роботи в оркестрі народних інструментів над різножанровими творами.	Перевірка в межах МКП	30	Л.о. – 1,2 Л.д. – 1-8	6
Усього за II курс		70 балів		14год

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форми проведення	Критерії оцінювання	Бали
Модульний контроль 1		
Прослухування під час роботи. Ознайомлення з інструментами народного оркестру, набуття навичок гри на них.	повний обсяг виконання 5 техніка виконання штрихів 5 якість інтонації 10 технічність виконання 5	25
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 2		
Прослухування під час роботи. Виконання вправ, нескладних п'єс в складі оркестру.	техніка виконання штрихів 5 якість інтонації 5 розуміння форми твору 10 робота над технічними 5труднощами	25
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 3		
Прослухування під час роботи. Формування навичок ансамблевого музикування на прикладі на прикладі вивчення різножанрових п'єс: вальсів, польок, маршів то що.	знання тексту 5 інтонаційна точність 10 техніка виконання 10	25
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 4		
Прослухування під час роботи. Формування навичок ансамблевого музикування на прикладі вивчення різножанрових п'єс.	подолання труднощів 5 виконання поліфонічної тканини 5 оволодіння навичками читання з листа 10 знання тексту 5	25
Максимальна кількість балів		25

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Залік

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 – 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 – 68
Незадовільно	0 – 59

7. Навчально-методична картка дисципліни
II курс
Разом: 180 год., де 148 год – практичні заняття, 12 год. –
модульний контроль,
14 год – самостійна робота.

III семестр				IV семестр				
Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4	
Назва модуля	Ознайомлення з інструментами народного оркестру, набуття навичок гри на них.		Виконання вправ, нескладних п'єс в складі оркестру.		Формування навичок ансамблевого музикування.		Формування навичок ансамблевого музикування	
К-сть балів за модуль	239		239		253		253	
Заняття	1	7	8	14	15	24	25	35
Лекційні								
Семінари								
Практичні	19	19	19	19	18	18	18	18
Назва начального модуля (практичне заняття)	Тема1.1. Ознайомлення з групами оркестрових допр. 1*10=10 10*10=100 110б.	Тема1.2. Ознайомлення з групами оркестрових міхових інструментів. 1*9=9 1*9=90 99б.	Тема2.1. Виконання вправ для лівої та правої рук. 1*10=10 10*10=100 110б.	Тема2.2. Гра нескладних п'єс у складі оркестру 1*9=9 1*9=90 99б.	Тема3.1. Розвиток ансамблевої гри. 1*10=10 10*10=100 110б	Тема3.2. Розвиток ансамблевої гри. 1*8=8 10*8=80 88б.	Тема4.1. Розвиток ансамблевої гри. 1*10=10 10*10=100 110б	Тема4.2. Розвиток ансамблевої гри. 1*8=8 10*8=80 88б.
Самостійна робота		5		5	15	15	15	15
Загальна кількість балів	478				506			
Види поточного контролю	Модульне контрольне прослуховування		Модульне контрольне прослуховування		Модульне контрольне прослуховування		Модульне контрольне прослуховування	
Коефіцієнт	Усього за період роботи до екзамену 478 балів (що прирівнюється до 60 балів з урахуванням коефіцієнта -7,96) .				-			

Методичне забезпечення курсу

навчально-методична література
каталог оркестрових партитур, партій;
робоча навчальна програма;
аудіо та відео – записи музичних творів в оркестровому (ансамблевому)
виконанні.

7. Орієнтовний репертуар для проведення практичних занять

II курс

Обробки народних пісень і танців

Українські народні пісні обробка М.Різоля

-Ой, на горі та женці жнуть.

-Копав,копав криниченьку.

-Сонце низенько.

-Ой, у полі вітер віє .

-Взяв би я бандуру.

обр. М.Леонтовичаінстр.М.Різоля «Ой, вербо,вербо.»

Твори українських композиторів

І Данькевич«Гопак» з опери « Богдан Хмельницький»

В.Лапченко «Українська танцювальна»

М.Лисенко .Хор «А вже весна»з опери «Зима й весна»

Вступ до опери «Пан Коцький»

Б.Лятошинський . «Тече вода в синє море»

К.Мясков « Зозуля»

«Полька»

А.Онуфрієнко «На полонині»

М.Петренко. «Скерцо»

К.Стеценко. «Вечірня пісня»

Твори зарубіжних композиторів

Й.Бах. С.«Арія,гавот» з «Французької сюїти №6»

Й.Бах Д.Кабалевський. «Прелюдія»

Й.Гайдн« Анданте», інст. А.Черних

М.Глінка . «Полька»
К.Глюк. «Мелодія» з опери «Орфей», перекл.Л.Мелехова
Ф.Джойс. «Осінній сон»
В.Калінніков«Сумна пісня»
Ю.Масне . «Елегія» аранжування М.Малого
Ж.Рамо. «Тамбурин»
В.Ребіков . «Вальс»
Г.Свірідов. «Маленький триптих»
Ш.Тактакишвилі «Утіха»
П.Чайковський«Гра в конячки» з «Дитячого альбому»
Ф.Шуберт. «Мрії»
Р.Шуман. «Сміливий вершник»
Р.Щедрін. «Ніч» із балету «Коник-горбоконики»

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Література основна:

1. Давидов М. А. Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні : зб. статей / М. А. Давидов. – К.: Видавництво імені Олени Теліги, 1998. – 207с.(В бібліотеці Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка є 1 екземпляр).
2. Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах. (Українська академічна школа): підруч. [для вищ. та серед. муз. навч. закл.] /М. А. Давидов. – К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005. – 420с. (В бібліотеці Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка є 1 екземпляр).

Література додаткова:

- 1.Гуцал В. О. Грає оркестр українських народних інструментів: методичні поради керівникам самодіяльних колективів /В.О. Гуцал. – К.: Мистецтво, 1978. – 164с.
- 2.Дейнега В. М. Музичний інструментарій як показник специфіки оркестру народних інструментів / В. Дейнега // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – Вип. 22: Музичне виконавство. – Кн. 8. – К., 2002. – С.119-129.
- 3.Хащеватська С. С. Інструментознавство. Підручник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III–IV рівнів акредитації/ С. Хащеватська – Вінниця, Нова книга, 2008. – 256 с.
4. Іванов П. Г. Оркестр українських народних інструментів / П. Г. Іванов.– К.: Музична Україна, 1981. – 110 с.

5. Ільченко О. О. Народне оркестрове виконавство: аматорство і проблеми художності [Текст] : Монографія / О. О. Ільченко. Київський ін-т культури. - К.: КДІК, 1994. - 116с.

6. Музыкальная энциклопедия в 6 томах. Гл. ред. Келдыш Ю.В. — М.: Сов. Энциклопедия, Сов. композитор, 1978 – 1982 г. – Т.1, Т.4. – 6176с. с илл.

7. Пляченко Т.М. Підготовка майбутнього вчителя музики до роботи з учнівськими оркестрами та інструментальними ансамблями: [монографія] / Т. М. Пляченко. – Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2010. – 428 с.

8. Сідлецька Т. І. Культурно-історична еволюція українського оркестру народних інструментів: монографія /Т. І. Сідлецька. – Вінниця: ВНТУ, 2009. – 184 с.